

Lupiinkylväjän projektio

Lupiinkylväjän projektio (sarjan ensimmäinen osa) on asetelma, jossa työpöytää muistuttavalle tumman violetille lasipöydälle on aseteltuina asfaltin kappale, Arabian luumu-aiheinen kulho, sekä valokuvia. Materiaaliltaan, käyttötarkoitukseltaan ja kunnoltaan valokuvat ovat vaihtelevissa formaateissa – valokuvapaperilla, valokuvakehyksissä ja pölyisen aikakauslehden kannessa. Lupiinkylväjän projektiossa on valokuvattuna mm. Tielaitoksen (nyk. Tiehallinto) teettämiä selvityksiä maiseman kokemisesta. Teos oli esillä Terminaali-nimisessä ryhmänäyttelyssä Kankaanpään taidekoulun galleriassa vuonna 2009. Ehdotin teosta näyttelyyn alla olevalla tekstillä.

Terminaali

Terminaalissa vallitsee siirtymisen odotus, odotustila, jossa määränpää on vahvasti läsnä. Siirtymisen odotuksessa on myös läsnä lupaus jonkinlaisesta muutoksesta asiointilassa ja mahdollisuuksien avaruudessa; odotuksen tilassa ollaankin jo tavallaan lähdetty matkalle. Näin ajatellen terminaali on siirtymätilaa. Vaikka matkan tekeminen ei useinkaan tuo mitään tuntuvaa muutosta asiointilaan, antaa siirtymätila silti lupauksen tuntuvaasta muutoksesta. Annamme siirtymätilan luvata, koska muutosta ei ehkä muulla tavoin ole edes näköpiirissä eikä siirtymää tunnistettavissa. Milloin siirtymä siis tapahtuu? Määränpäähän tultaessa vai matkatessa – ehkä jo terminaalissa? Siirtymä tapahtuu lupauksen vastaanottamisessa. Tuntemamme mahdollisuuksien avaruus muuttuu joustavammaksi terminaalissa, jossa organisoitu, hallittu asiointila vapautuu kohti vierasta ja ulkoista ”sattumain tilaa”. Aivan kuin avaruutemme virtaisi suurempaan avaruuteen, aivan kuin antaisimme itsemme korkeamman käteen! Luulen, että terminaalissa annamme jollekin tämäntapaiselle siirtymälle mahdollisuuden, sillä haluamme kaikesta huolimatta uskoa siihen, että siirtymä tuo muutoksen asiointilaan.

Lupiinin historiaa Suomessa

Se tuotiin Suomeen joskus 1880-luvulla, jolloin sitä pidettiin suosittuna koristekasvina puutarhapihojen kukkapenkeissä. Se levisi kuitenkin tehokkaasti ympäristöön vallaten muiden luonnonkasvien ja varsinkin niittykasvien elintilaa. Kun 1900-luvun loppupuolella Suomen tieverkosto oli levittäytynyt joka kolkkiaan ja valtateistä oli kasvanut suurimmillaan leveitä moottoriteitä laajoine pengerryksineen, alkoi tielaitos harjoittaa tieverkoston maisemointia. Muokatussa ja typpirikkaassa maassa lupiini viihtyi niin hyvin, että lupiinin leviäminen sai vauhtia juuri tienvarsikasvina. Laajat lupiinikasvustot puhkeavat kukkaan kesäkuun alkupuolella ja teiden varret kautta maan räjähtävät violetti-liila-voittoiseen tekstuuriin. Vielä 1990-luvulla Tielaitos suosi lupiinia “maisemointikasvina”, mutta sitten tapahtui täyskäänös, kun ympäristöasiantuntijat toivat tietoisuuteen lupiinin haitallisuuden muulle kasvillisuudelle. Nyt teidenvarsien lupiinimeriä parturoidaan ennen kukinnan loppua, jotta lupiinin invaasio saataisiin kuriin. Koriste- ja maisemointikasvi kuuluu tänä päivänä myös haitallisimpiin rikkakasveihimme. Tuskin lupiinia yritetään maastamme täysin kitkeä, mikä olisi varmasti toivoton operaatio. Hyödyllisempää on yrittää elää kauniin kukan rinnalla. Se siivittää tiellä liikkujan matkaa violettina valtakautenaan nyt ja tulevaisuudessa.

Nykyinen autotieverkosto terminaalina

Tiellä liikkuminen käy suurten nopeuksien aikana melkein paikallaan liikkumisesta. Matka virittyy lähtö- ja päätepisteiden varaan, eikä välimatka ole muuta kuin siirtymistä siirtymätilassa. Milloin siirtymä siis tapahtuu? Odotuksessa, lupauksen vastaanottamisessa. Maisema virtaa, ja auton ikkunasta katsoessani etäinen maa sublimoituu jonnekin unelman puolelle. Mahdollisuuksien avaruudessa liikutaan nyt aivan toisenlaatuisessa etäisyydessä virittyneiden ja kuvallistuneiden päätepisteiden välisissä sfääreissä; tuntuu kuin kaikki maat olisi vallattavissa takaisin. Siirtymä tapahtuu. Olen koko ajan ollut terminaalissa, lastaus- ja purkupaikassa, välityskeskuksessa, odotuksen vallassa.

Lupiininkylväjän projektio

Projektio psykologisena ilmiönä tarkoittaa omien tuntemusten ja kokemusten heijastamista toisiin ihmisiin, ja laajemmin ottaen ympäristön tulkitsemista oman tunnetilan kautta. Projektio toimii usein myös minää suojelevana defenssinä, jossa omat ahdistukset ja pelot projisoidaan ympäristön ja kanssaihmisten negatiivisiksi ominaisuuksiksi. Tällä

mustamaalaamisella oma olo pönkitty kummasti miellyttävämmäksi ja tyytyväisemmäksi.

Lupiinin leviäminen rajoittaa muun kasvillisuuden elinmahdollisuuksia ja homogenisoi tienvarsinäkymät. Tämä muistuttaa suuresti esimerkiksi arkkitehtuurissa, kaupunki- ja infrastruktuurisuunnittelussa vaikuttavaa hallitsemis-ajattelua, joka ilmenee kaiken haltuunottamiseen tähtäävänä rakentamisena, nimeämisen ja merkitsemisen käytäntöinä sekä standardisointina. Kun asiointilamme tuntuu niin valmiiksi rajatulta ja rakennetulta, että mahdollisuuksien avaruus on jo täysin tunnettua ja hallittua territoriota, syytämmekö siitä ympäristöä ja tuntemattomia ihmisiä? Usein tämä lupiininkylväjä onkin se välimatkaa pakeneva, autoaan ja vaimoaan ja itseään inhoava, loppuun palanut ja uskonsa menettänyt tyyppi ”itse”.

Lupiinin tapauksessa sattui käymään niin, että kaksi itseriittoista diversiteetin vastustajaa, Tielaitoksen standardisuhteiden mukaan levitetyt ja kylvetyt tienpenkereet ja lupiini, liittoutuivat – mutta lupiinin hyväksi. Lupiini onkin hallitsematon ja villi, järjestelmän vastainen kapinallinen. Se on myös liian vahva nujerrettavaksi. Väriykseltään se on vahva ja täydellisen kontroversaali, oikea ”homo”-homppeli ja oma lempivärini. Itselleni violetti ja liila ovat muutosta indikoivan tilan värejä, siirtymän värejä. Tämän värivaikutelman ei mielestäni tarvitse olla symboliikkaan palautettavissa eikä mikään yhteisesti jaettu mielipide; lupiinin väri on joka tapauksessa voimakas. Voimakkaasti huumaava lupiinimeri on henkisenä projektiona ristiriitainen, mutta myös positiivisesti lupaava. Lupiini on lupaus.